

Dansk Selskab for Tibetansk Kultur

TIBET

Nummer 90

Årgang 33

September 2017

Adresse: Jansvej 12, 2.tv.
2300 Kbh. S
E-mail: dstk.info@gmail.com
Web: www.dstk.dk

Telefon:

Formand, redaktion, butik: + 45-20 30 38 18
Næstformand, medlemskab: +45-28 83 85 88 (tlf.-tid:
19:30—21:00)

DSTK's bestyrelse:

Grethe Sørvig (formand, butik, redaktør, grafisk design),
Lillian Evang (næstformand, medlemsadministration),
Kirsten Sundsvold, Tsewang Lhundup og Jørgen
Evang. Suppleanter: Wangdi Gyalyen og Anni Qvist-
gaard. Revisor: Wendel CPH.– FLO Regnskab.

Medlemskontingent:

Enkelt medlemskab	250 kr. pr. år
To på samme adresse	350 kr. pr. år
Firmaer	500 kr.pr. år

Kontingent og gavebidrag til Selskabet kan indsættes på **reg. nr. 9570, kontonummer 342 87 88** eller betales med **MobilePay tlf.: 20303818**. Husk at skrive dit navn på indbetalingen. Kontingentet dækker udgifter til Selskabets daglige drift, fx trykning og forsendelse af medlemsbladet og arrangementer som fx invitation af H.H. Dalai Lama, Losar, foredrag og andre arrangementer.

Sponsorbidrag til hjælpe projekter for tibetanere i Tibet og i eksil kan indbetales på: **Reg.nr.: 9570, kontonummer: 342 87 88** eller betales med **MobilePay tlf.: 20303818**. Husk at skrive projektets kodeord på din indbetaling.

Redaktion:

Bestyrelsen

Grafisk design: Formanden.

Bladets forside: Sipaho—"Den Kosmiske Skildpadde". Tibetansk astrologisk thangka. Læs mere om Thangkaens symboler i "Tibet" nr. 80 fra 2012 på Selskabets hjemmeside: <http://dstk.dk/liste-over-artikler-i-tibet-2000-2010/>

Trykkeri: Laser Tryk A/S

ISSN: 1397– 9248

Indhold

- 3 "Seks rejser i Tibet", af Vivi og Jens Walter.
- 12 Referat fra Generalforsamlingen, af Grethe Sørvig.
- 14 "Det Lykkelige Land", af Dr. Tenzin Namdu.
- 18 Besøg af lamadansere fra Ladakh. Af Grethe Sørvig.
- 24 Nyt fra butikken.
- 26 Nyt om projekter
- 31 Nyt fra bestyrelsen.

Statue af Grøn Tara i Boudhanath Stupa, Nepal.

Seks rejser i Tibet

Beretninger fra rejser over 15 år fra 1994 til 2009

Tekst: Jens B. Walter, foto: Vivi Walter

Indledning

Vi har rejst til Tibet 6 gange i den 15-årige periode fra 1994 til 2009 og sammenlagt tilbragt hen ved et år i landet.

Vi kom til Tibet første gang på en længere rejse, som gik fra Beijing over Chengdu og Lhasa til Darjeeling og Calcutta. Vi blev fascineret af Tibet af flere grunde.

Landet er geografisk og naturmæssigt i alle henseender fuldstændig forskelligt fra Danmark. Det er et kæmpestort land med et areal på ca. 80 % af Vesteuropa. Det er højtbeliggende. De laveste punkter i det centrale Tibet befinder sig i 3½ km. højde – alt andet ligger højere. Når vi fortalte tibetanere, at et af de højeste punkter i Danmark var ca. 157 m. højt og blev kaldt for Himmelsbjerget, havde de svært ved at holde masken. Landet er tyndt befolket, men besidder en stor naturskønhed, og de højeste bjerge i verden ligger langs Tibets sydgrænse.

Den tibetanske, buddhistiske kultur og religion gennemsyrrer dagligdagen hos tibetanerne på en måde, som er ukendt i nuti-

dens sekulariserede Danmark og Nordeuropa. Overalt i Tibet, selv i de mest øde områder, snesevis af kilometer fra beboede steder, finder man vidnesbyrd om kulturen og religionen. Der er stupaer og bedemure, indskrifter på bjergsider, klosterbygninger og meget mere. Der findes ikke noget andet land i verden, hvor menneskene med deres kulturelle og religiøse udtryk har præget deres land så stærkt. Oplevelsen af naturen er altid samtidig en kulturoplevelse.

Nutidens Tibet er besat af Kina, og den tibetanske befolkning bliver undertrykt og diskrimineret på en måde, der er langt værre end det, danskerne blev udsat for under 2. verdenskrig. Tibetannerne kæmper for deres kulturs overlevelse og for deres overlevelse som folk.

Vi besluttede på et tidspunkt, at vi ville fortælle andre om vores oplevelser af Tibet og om det tibetanske folks kamp for retten til at eksistere som folk. Denne bog er et af resultaterne af denne beslutning.

1994

Rejserne

Vores første møde med Tibet blev indledningen til et engagement og en fascination af et land og en kultur. Vi kom til Tibet på en rejse, som gik fra Kina til Nepal og Indien, og vi vidste ikke så meget om landet. Vi ønskede at se Potala og Mt. Everest. Vi har altid rejst rundt på egen hånd, fordi det giver mulighed for at komme i snak med folk og for at se og høre om ting, man aldrig ville opdage, hvis man gik rundt i en flok.

I 1994 blev vi i hovedstaden Lhasa vidne til eftervirkningerne af den mindre opstand, der havde fundet sted i maj samme år. Vi så kinesiske militærlastbiler, som var fyldt med tibetanere lænket med håndjern til lastbilernes lad. Der stod ti – femten tibetanere på hvert lad. Lastbilerne kørte meget langsomt rundt i Lhasas hovedgader flankeret af politibiler med hylende sirener.

Hensigten var tydelig. Ud over at få lange fængselsstraffe skulle demonstrationsdeltagerne ydmyges offentligt som under den kinesiske kulturrevolution, og de tibetanere, der så lastbilkortegerne med lænkede fanger, skulle skræmmes til at være lydige mod de kinesiske myndigheder. Vi turde ikke fotografere, fordi der var kinesisk politi over alt på gaderne – senere blev vi mere modige.

Bagsiden af Potala, en efterårsdag 1994. I dag er store dele af parken forvandlet til et kinesisk forlystelsesetablisement med gynger og karruseller.

Ganden Kloster 1994.

Den gamle kvinde sælger den yoghurt, hun har lavet af den fede mælk fra sin zhom (krydsning mellem yakokse og ko). 1994.

Vi så selvfølgelig Potala, som i 1994 stadig til en vis grad fungerede som et tibetansk kloster, og vi besøgte Sera og andre klostre i Lhasa omegn. Vi tog ud til Ganden kloster, som ligger 45 km. fra Lhasa. Det blev næsten helt ødelagt af rødgardister under kulturrevolutionen. Vi slog os sammen med to canadiere og en japaner for at tage op til Basecamp på Everest Northface.

Der var hundekoldt i 5000 meters højde i slutningen af oktober, og vi indlogerede os i et lille stenhus, som vi fik stillet til rådighed af de meget venlige munke i Rongbuk klosteret, som ligger lidt nord for Basecamp. Det lykkedes os at bytte en kinesisk termokande til noget brænde, som munkene samlede på bjergsiderne, således at vi kunne holde ild i et lille bål i midten af stenstuen natten igennem.

Da vi forlod den tibetansk højslette og kørte gennem bjergslugterne i Himalaya ned til de lavere og varmere forbjerger i Nepal, var vi enige om, at vi ville vende tilbage.

1996

Vi havde besluttet, at vi ville rejse hen over den store Chang Tang højslette, som dækker det meste af det nordlige og vestlige Tibet. Højsletten, som strækker sig et par tusind kilometer fra øst til vest, ligger i 4500 til 5000 meters højde og er hovedsageligt beboet af nomader, der drager omkring med deres yakokser og får.

Vi mødte i Lhasa to schweizere, som vi fik med på ideen, og lejede en land cruiser med en tibetansk chauffør samt en kinesisk lastbil til at transportere benzinromler og proviant.

Målet for vores rejse var Mt. Kailash, som ligger ude i det vestlige hjørne af Tibet som en del af Transhimalaya-bjergkæden et par hundrede kilometer nord for Himalaya.

Mt. Kailash er et helligt bjerg for fire religioner og for mere end en milliard mennesker. Det er let at forstå, når man ser det, som det ligger der som en 7000 meter høj snedækket kegle omgivet af en cirkel af lidt lavere forbjerger.

Bjergtet har været mytedannende gennem flere tusind år, for de indiske hinduer er Mt. Kailash guden Shivas bolig, hvor han residerer med sin hustru Parvati, og for de tibetanske buddhister finder religionsstifteren Milarepas afgørende prøve sted på Mt. Kailash.

Enhver tibetaner drømmer om en gang i sit liv at besøge Mt. Kailash og gå rundt om det for at opnå en symbolsk genfødsel. Myten siger, at hvis man går rundt om bjergtet

108 gange, vil man komme til Nirvana umiddelbart efter afslutningen af sit nuværende liv. Af respekt for bjergets hellighed har ingen bjergbestigere sat deres fod på bjergets top. Selv Reinhold Messner afstod fra at klatre helt op til toppen.

Vi lejede tre yakokser til at bære oppakningen og en af de lokale nomader til at passe yakokserne og gik derpå rundt om bjerget. Det var en lidt hård og kold tredages tur på 60 kilometer med det højeste pas beliggende i knap 6000 meters højde.

Selv om ingen af os er troende, var det en stærk, spirituel oplevelse at passere de klippeformationer, hvor pilgrimene gennemgår den symbolske død og et par kilometer senere genopstandelsen i det højeste pas.

Vi mødte et par pilgrimme, som prosterede, det vil sige målte jorden med deres krop, hele vejen rundt om bjerget. Det må tage dem mange dage at komme rundt om bjerget på denne måde.

Vi slog også lejr ved Manasarova søen, et halvt hundrede kilometer syd for Kailash. Navnet betyder Brahmas sind, og søen er for hinduerne lige så hellig som bjerget. Det var her, Svend Hedin i 1907 erklærede, at hvis han skulle tilbringe resten af sit liv på samme sted, ville han vælge Gossul kloster ved søens bred på grund af stedets uendelige skønhed med udsigten til Kailash i nord og Himalayas snehvide toppe i syd. Også vi synes, at området omkring Kailash besidder den mest storslåede naturskønhed, vi nogensinde har oplevet.

Rygsække, telt og øvrig oppakning er ved at blive lagt på Yakokserne nede på højsletten syd for Mt. Kailash. 1996.

Mt. Kailash sydside, set fra Manasarova søen 1996. Ifølge myten er de lodrette kløfter skabt af religionsstifteren Milarepas tordenkile, da han kæmpede med bönnreligiøns leder. 1996.

På vejen tilbage kom vi efter godt hundrede kilometers kørsel pludselig uforvarende ind i en kinesisk koncentrationslejr, som lå midt i ødemarken. Vores chauffør havde besluttet at køre, hvad han troede var en genvej, og pludselig stod vi midt i lejren. Vores chauffør var som tibetaner skrækslagen over, hvad der kunne ske, og vi var heller ikke begejstrede over at være omgivet af kinesiske soldater, som stod med maskinpistolmundingerne i en afstand af 20 centimeter fra vore maver. Efter et par timers diskussion og afhøring af chaufføren endte det med, at soldaterne tog en af benzintromlerne fra lastvognens lad og lod os køre videre. I betragtning af situationen fandt vi ikke anledning til at protestere.

Lejren bestod af et antal bræddehytter og telte omgivet af pigtrådshegn, og så vidt vi kunne skønne, må der have opholdt sig mellem 500 og 1000 tibetanere i lejren. De gravede tørv i det omliggende moseagtige område under bevogtning af de kinesiske soldater. Ifølge kinesisk lov kan man for mindre forseelser administrativt og uden at komme for en domstol idømmes internering i op til 3 år i en arbejds- og genopdragelses-

lejr. Interneringen kan med disciplinære begrundelser forlænges. Det hårde, kolde klima og livsbetingelserne i lejren syntes at være sådan, at mange på grund af sult og misrøgt ikke har kunnet overleve en vinter eller to.

1999

Vi havde besluttet, at vi ville besøge områderne nord og øst for Lhasa og se nogle af de klostre, som ligger her, og snakke med munkene. Vi ville runde turen af med at trekke langs med Mt. Everst Northface så højt, som vi nu havde kræfter til at gå.

Vi besøgte Nenang kloster ikke så langt fra Tsurpo, hvor karmapaen residerede, før han flygtede fra kineserne til Dharamsala og Sikkim. Da vi besøgte Nenang boede han stadig i Tsurpo. Klosteret drev en skole for forældreløse børn. Den chauffør, vi havde med, var født og opvokset på egnen og han kendte en del af munkene, så vi fik en fin modtagelse på klosteret. Vi fik snakket med

munkene, som fortalte om de daglige besværligheder med kineserne og om deres pres på klosteret.

Vi fik også en audiens hos den seksårige tulku, en reinkarneret lama, som var ved at blive opfostret til at blive klosterets religiøse overhoved. Vi fik senere, efter at Karma-paen var flygtet, at vide, at drengen var blevet arresteret af kineserne, og nu blev tilbageholdt et ukendt sted i Tibet eller Kina.

Vi tog nordpå og slog lejr ved den store sø Nam Tso, som ligger ved den østlige kant af Changtang højsletten. Der er en flot udsigt til de 7000 meter høje bjergtoppe i Transhimalaya mod syd.

Vi fik jævnlige besøg af en nonne, der levede som eneboer i en hule i klippen ikke så langt fra, hvor vi havde slået os ned. Hun havde trukket sig tilbage fra verden for at meditere, men syntes alligevel om vores selskab, for hun besluttede, at hun ville hjælpe os med at holde lejrpladsen ren.

Vi var lidt nervøse for, at der skulle komme for meget sand i benzindysen til vores kogeapparat, som hun insisterede på at rense, men det gik, og vi tilbragte en tid sammen med hende. Vi mødte hende igen nogle år senere. Da var hun temmelig ældet af det hårde, udendørs liv sommer og vinter i 5000 meters højde.

Vi tog mod sydøst og besøgte bl.a. Reting og Talung klostre og senere Samye, som ligger nede ved Brahmaputra (Yarlung Tang floden). Talung kloster blev næsten helt ødelagt af kinesiske soldater under kulturrevolutionen, som beskød klosteret med mortargranater. En del af klosteret var blevet bygget op igen, men to tredjedele lå stadig i ruiner.

Vi slog lejr på en engstrækning nord for klosteret og fik straks besøg af beboerne fra den nærliggende landsby. Ikke langt fra vores lejr boede en meget gammel, tidligere abbed fra Sera kloster ved Lhasa. Vi blev inviteret til at besøge ham, og det viste sig, at han havde været en af lederne af Sera under den kinesiske invasion i 1951. Nu tilbragte han sin alderdom her i dalen nord for Talung kloster.

For at komme til Samye kloster skal man krydse Brahmaputra i en fladbundet båd, der kan tage 15-20 passagerer. Vi tog derover og besøgte klosteret, som ligger midt i et ørkenagtigt landskab, samt nogle af de nærliggende landsbyer. Da vi skulle sejle tilbage igen, overtalte rorgængeren forfatteren til at tage roret, fordi han skulle ordne et eller andet praktisk ved båden.

De tibetanske passagerer var ved at falde om af grin, de var utvivlsomt spændt på, og om båden ville påsejle en af de utallige sandbanker, der lå midt i floden, og gå på grund, eller det lykkedes at styre uden om dem. Det gjorde det, og vi kom frelste i land.

Fotografen tager en pause foran teltet ved camp 1 ved Everest North Face. 1999.

Vi tog sydpå til Mt. Everest og slog vores telt op lige nord for gletscherranden ved Basecamp. Næste morgen gik vi af den østlige sti, som blev brugt af de tidlige everest-ekspeditioner i 1920'erne op mod Rongbuk Shar gletscheren.

Vi slog lejr ved den gamle camp 1 i 5500 meters højde. Der mødte vi to canadiere, som var i gang med en lille privat ekspedition uden kinesisk tilladelse. Selv om de begge var erfarne bjergbestigere, vurderede vi, at deres chance for at nå toppen i slutningen af august måned i bedste fald var meget lille. Skønt det stadig var sommer, faldt temperaturen til 10-15 graders frost i løbet af natten, og der var is overalt næste morgen.

Vi gik videre op mod den gamle camp 2 i 6000 meters højde (den nuværende Advanced Basecamp), men da vi nærmede os, slog vejret om til tåge og snefygning, og vi turde ikke fortsætte op ad gletscheren, fordi sigtbarheden faldt til ganske få meter, så vi gik tilbage til Camp 1.

Vi havde gået stort set så langt, som vore kræfter rakte til, og vi gav de to canadiere resten af vor proviant, inden vi begav os tilbage til Rongbuk Kloster. Der blev vi nærmest modtaget som helte af de lokale tibetanere, selv om vi ikke havde udrettet noget som helst; men de syntes åbenbart, at det var imponerende, at to halvgamle europæere klatrede rundt i bjergene på egen hånd.

Vi havde kontakt med en vestlig organisation, som havde hovedsæde i Sverige, og som blev ledet af en eksiltibetaner. Organisationen byggede landsbyskoler i Tibet for penge samlet ind i Vesteuropa og USA med det formål at støtte de fattige tibetaneres mulighed for at gå i skole. De fattige tibetanere har stort set ikke råd til at gå i skole i det skolesystem, som kineserne har oprettet.

Vi besøgte Medro Gonkar og Lundrup ca. 100 km. vest for Lhasa for at se nogle af de folkeskoler, som organisationen havde bygget, og for at snakke med de tibetanske lærere. Skolebygninger og udstyr var selvfølgelig af meget beskeden standard sammenlignet med danske forhold, og pædagogikken var traditionel asiatisk med megen højt-læsning i kor og udenadslære, men vi kunne konstatere, at i hvert fald matematikundervisningen lå på et ganske højt niveau.

Lærerne fortalte om den daglige kamp for at få økonomien til at hænge sammen, og om kinesernes ideologiske pres på skolerne for at sikre, at børnene fik den rette patriotiske indoktrinering. En af skolerne tilbød frivillig, ekstra engelskundervisning.

Kineserne prøver ellers at forhindre tibetanerne i at lære engelsk, med mindre de vil opgive at lære om deres eget sprog i skolen og udelukkende lære kinesisk og engelsk. En del tibetanere tager derfor engelsk som ekstra sprog uden for skolen.

Vi besøgte forskellige mellemskoler (secondary school) i Lhasa. Det er kun de rige, der har råd til at sende deres børn i secondary school, selv om skolerne er statslige, fordi skolepengene er ret høje og nemt kan sluge over halvdelen af en almindelig tibetaners årsløn. Skolerne er rent kinesisk styret, om end der var nogle få tibetanske lærere. Vi besøgte skolen midt i eksamenstiden. Lærerne fortalte, at der var et stort frafald fra lower til upper secondary school. Mindre end en tredjedel af de elever, der var til eksamen, ville få lov til at

2001

Vi havde besluttet, at vi ville rejse rundt i Tibet for at besøge skoler. Vi havde allerede set nogle skoler på vore tidligere rejser, men denne gang ville vi lave en lidt mere systematisk undersøgelse af, hvordan uddannelsessystemet fungerede. Skole og uddannelse har været et stridspunkt i Kina siden 1949 og i Tibet siden 1951.

Under kulturevolutionen blev skolevæsenet slået helt i stykker, men efterfølgende er det sket en stærk forbedring især i bydistrikterne. I landdistrikterne er der stadig mange børn, der ikke har mulighed for at gå i skole. De kinesiske tilflyttere til Tibet har langt bedre uddannelsesmuligheder end tibetanerne. De får mere økonomisk støtte, og ifølge lovgivningen skal al undervisning, bortset fra de laveste trin, foregå på kinesisk og ikke på tibetansk.

Forfatteren styrer båden over Brahmaputra, mens tibetanerne morer sig.

Eleverne fra skolen for forældreløse børn i Lhasa hilser en afbrydelse i undervisningen velkommen. 2001.

Skolen for forældreløse børn har ikke råd til at købe skrivepapir, så de fleste af børnene skriver på malede trætavler. 2001.

gå videre. De andre kunne enten prøve en gang til eller forlade skolen og se, om de kunne finde et job.

Vi så en privatskole for forældreløse børn, som lå midt i Lhasa. Den blev drevet af en idealistisk tibetaner, som samlede penge ind til skolen blandt kvarterets handlende. Der var ca. 300 børn i skolen. Skoleinspektøren fortalte, at nogle af børnene var ægte forældreløse, mens andre blev forgiven at være det. For at have bopæl i Lhasa, skal man have en tilladelse af de kinesiske myndigheder, men mange tibetanske løsarbejdere har

ikke, og kan ikke få en sådan tilladelse, og deres børn kan derfor ikke blive optaget i en

offentlig skole. De tibetanske løsarbejdere meldte derfor deres børn ind i skolen for forældreløse. Det var næsten gratis at gå i skolen, og skoleinspektøren var meget stolt af, at han kunne tilbyde engelskundervisning til de dygtigste af eleverne. De kinesiske myndigheder havde prøvet at lukke skolen et par gange, men den havde klaret sig indtil da. Da vi kom tilbage fire år senere, var skolen lukket.

Vi tog op til kanten af nomadeområderne nord for Shigatse for at se på landsbyskoler og distriktsskoler for nomadebørnene. Mange nomadebørn går ikke i skole. De, der gør, bliver ofte samlet på kostskoler. Vi besøgte en distriktsskole med ca. 400 elever. Vi an-

kom midt i afholdelsen af en af de ugentlige prøver. Alle skolens elever sad i den sande skolegård med korslagte ben, opgaver, skrivepapir, blækhus og penne.

Lærerne fortalte os, at ca. halvdelen af eleverne var kostelever. Det var svært for mange af eleverne at betale skolepengene, og det kneb for skolen at få penge til at købe brænde nok til at opvarme klasselokaler og sovesale i den kolde vinter. Vi så også en lille, lokal skole et halvt hundrede kilometer derfra med ca. 60 nomadebørn og 3 lærere. De dygtigste af børnene herfra kunne senere komme på distriktsskolen.

Læreren skriver på tavlen. Matematikundervisning i lower secondary school på den private skole i Medro Gonkar distrikt. 2001.

Ung nomadekvind på vej ind ad teltdøren i sommerteltet. 2005.

2005

Vi besluttede, at vi ville rejse fra Yunnan i det vestlige Kina op langs Mekongdalen, som løber igennem hele det østlige Tibet fra Nord til Syd, og derefter over det nordøstlige Tibet til Lhasa. Vi havde ikke været i disse områder før.

Vi lejede en jeep med chauffør, og vi havde efter myndighedernes krav en kinesisk guide med, indtil vi kom til Lhasa. Vi ville lave en reportagefilm om sociale og kulturelle forhold i Tibet. Guiden viste sig at være en fornuftig fyr, som ikke blandede sig i vore filmoptagelser, og vi sørgede da også for ikke at filme noget kontroversielt, når guiden var i nærheden.

Det østlige Tibet er anderledes end resten af landet. Selv om området er ret bjergrigt, ligger meget af det lavere end det øvrige Tibet. Der er temmelig frugtbar, og i det sydøstligste hjørne af Tibet kan man nede i Mekongdalen sågar dyrke vin.

Vi så strækninger med vinmarker på de vestlige bjergsider, da vi kørte langs med floden. Der er langt flere kinesiske indvandrere i det østlige Tibet end i resten af landet, fordi området ligger op til grænsen af de kinesiske provinser Yunnan og Sichuan, og fordi klimaet minder mere om det, kineserne er vant til hjemmefra.

Da vi havde en kinesisk guide med, kunne vi komme i kontakt med de kinesiske tilflyttere og snakke med dem. Kinesere og tibetanere boede hver for sig i hver deres landsbyer. Kineserne ville ikke blande sig med tibetanerne. Vi snakkede med bønder, grønsagsdyrkere og frugtavlere, og nogle af dem fortalte os, at de kom fra det centrale Kina, og at beboerne fra forskellige landsbyer havde fået tilbudt statsstøtte til at købe jord i Tibet, og de fik i en længere periode statsstøtte til

driften. De kunne derfor købe jord til en højere pris, end tibetanske bønder havde råd til, og de kunne sælge deres varer billigere på markedet. De var selv meget tilfredse med deres situation og mente, at de var dygtigere end de tibetanske bønder.

Det var selvfølgelig en del af den kinesiske koloniseringspolitik, og det ville svare til at EU gav hollandske bønder økonomisk støtte til at købe jord i Danmark og støttede disse bønders produktion økonomisk, så de kunne udkonkurrere de danske bønder. Man kan vel forestille sig, hvad danskerne ville mene om en sådan politik.

Vi kom til Chamdo, som er den største by i det østlige Tibet. Chamdo er helt domineret af kinesere. Der kommer sjældent vesterlændinge, og det kinesiske politi kontrollerer alt og alle. Vi fik udgangsforbud fra hotellet, men det overholdt vi nu ikke.

På vejen fra Chamdo gennem det nordøstlige Tibet besøgte vi klostre og nomadelejr ude på højsletten. Det var vidunderligt at komme ud i den storslåede, fri natur, væk fra politi og bureaukrater.

Noget af det mest spændende var bönklosteret ved Tengchen. Vi havde set mange buddhistiske klostre, men det var første gang, vi så en af bönreligionens store helligdomme. Bön er den oprindelige religion i Tibet, som er blevet fortrængt af buddhismen. Der var omkring 100 munke i klosteret, og vi fik lejlighed til at overvære fællesbønner og rituelle handlinger. Nord for Nagchu mødte vi jernbanen, som kineserne var ved at bygge fra Golmud til Lhasa for at forbinde Tibet med det kinesiske jernbaneanet. Vi travede lidt rundt på skinnerne og snakkede med nogle af jernbanearbejderne.

Vi tilbragte nogle dage i Lhasa og drog derefter ud på en trekkingtur for at besøge nogle nomadelejr, som lå nord for det godt 7000 m. høje bjerg Nojin Kangsang vest for Yamdrok Tso. Efter en del forhandlinger med nomaderne fik vi lejet 3 yakokser til vores oppakning og drog af sted. På andendagen besøgte vi en nomadefamilie i deres telt oppe på bjergryggen ved sommergræsningen og fik som sædvanlig smørthe og tsampa. Vi havde et par fotos af Dalai Lama med i lommen og viste dem til familien.

Børnene blev velsignet med billederne, og forældrene sad stille og græd. Det var let at forstå deres følelser, men vi kunne ikke give dem billederne. Hvis børnene fortalte, at forældrene havde billeder af Dalai Lama, og det rygtedes, ville forældrene blive arresteret og få et halvt eller et års fængsel.

Vi slog vores telt op højere oppe i passet en kilometer væk, og hen på aftenen fik vi genbesøg af husfaderen fra nomadelejren. Vi tilbragte en hyggelig aften sammen. Om natten kom det voldsomste tordenvejr, vi nogen sinde har oplevet. I 5500 m. højde befandt vi os midt i tordenvejret, og lynene drøede vandret hen over jorden uden for teltet.

Vi havde tidligere på dagen set sortsvedne klippestykker rundt omkring i passet, og nu vidste vi, hvorfor de så sådan ud. Vi var temmelig bange, og vi lå fladt ned på ryggen i teltet i et par timer, indtil det var overstået. Næste dag skinnede solen, og vi kunne fortsætte vores tur.

Den film om tibetanernes dagligliv og kultur, som vi optog undervejs, er siden blevet vist i Danmark ved foredrag og andre arrangementer. En film om den tibetanske buddhisme er stillet til rådighed for religionsundervisningen i gymnasiet.

Kinesisk soldaterpatrulje. 2009.

I marts 2008 udbød der oprør i Lhasa og ca. halvtreds andre steder i Tibet. Allerede i 2005 var det tydeligt at se de forandringer, som moderniseringsprocessen i Tibet havde medført. Lhasa lignede efterhånden en kinesisk provinsby, og mange af de tibetanske kvarterer var blevet revet ned. I de kinesiske kvarterer var der bugnende butikker og nye japanske biler, i de tibetanske kvarterer herskede fattigdommen.

Tibetanerne blev bevidst og konsekvent holdt uden for moderniseringsprocessen. En student fortalte os, at ud af hundrede tibetanske kandidater fra Lhasa Universitet havde kun to fået et job, mens samtlige kinesiske kandidater fra samme årgang havde fået job.

I 2008 brød tibetanernes frustrationer og utilfredshed ud i lys lue. Kineserne svarede igen med maskingeværer. 9 kinesere døde på grund af ildspåsættelser, og et par hundrede tibetanere blev dræbt. Efterfølgende gik de kinesiske soldater fra hus til hus, og et par tusind tibetanere blev arresteret. Omkring 30 blev dødsdømt og et ukendt antal fik mellem 15 og 30 års fængsel.

Vi tog til Tibet i 2009 for at se, hvordan situationen havde udviklet sig efter opstanden og for at lave en "under cover" film om, hvad der foregik. Vi havde fra forskellige kilder hørt, at kineserne havde strammet grebet om tibetanerne og behandlet dem med en brutalitet, som man ikke havde set siden kulturrevolutionen, og vi ville prøve at dokumentere, hvad der rent faktisk foregik.

Vi havde lidt besvær med at komme ind i Tibet. Kineserne lukkede uden varsel grænsen to dage før, vi skulle flyve fra Chengdu

til Lhasa, fordi de fejrede 60 års jubilæet for oprettelsen af den kinesiske folkerepublik, og de ønskede ikke vesterlandske vidner til eventuelle tibetanske protester og demonstrationer. Vi kom ind fra Kathmandu en måned senere end planlagt, da indrejseforbuddet blev ophævet igen.

Den kinesiske kontrol og undertrykkelse var værre end noget, vi havde oplevet i de foregående 15 år. De kinesiske myndigheder terroriserede den tibetanske befolkning.

Der var maskinpistolbevæbnede soldater over alt i gaderne. Patruljer på 6-8 soldater gik døgnet rundt i alle gader med et par hundrede meters mellemrum. Somme tider kunne man se to-tre patruljer samtidig i den samme gade.

Der var maskingeværreder og soldater med kikkerter på hvert tredje hustag i de tibetanske kvarterer. Der var vejspærringer og kontrolposter med 2 – 3 km. mellemrum på alle veje uden for Lhasa. Den tibetanske del af Lhasa lignede, hvad det var: en by, der var besat af en fjendtlig hær.

Så snart der ikke var kinesiske soldater i nærheden blev vi spontant kontaktet af tibetanere, der ville fortælle os om situationen. En aften blev vi i en smal gade passeret af en kinesisk soldaterpatrulje, samtidig med at en ung tibetaner gik forbi i halvmørket. Han bøjede sig ind mod os og hviskede: "The soldiers are killing us," inden han hastigt gik videre. Vi snakkede med en del tibetanere, og det, de fortalte, var ikke rart.

Husundersøgelser, vilkårlige arrestationer, fængslinger og mishandlinger var daglige begivenheder. Mange tibetanere var

Maskinpistolbevæbnede kinesiske soldater chikanerer de bedende tibetanere foran Jokhangtemplet i det centrale Lhasa. 2009

forsvundet, og ingen vidste, hvor de var. I Europas historie skal vi tilbage til Sovjetunionens og Nazitysklands fremfærd i Østeuropa for at finde noget, der svarer til det, der foregik i Tibet i 2009, og som formentlig stadig foregår.

Vi filmede de situationer fra dagligdagen, vi kunne komme til, ofte fra hustage og ud af vinduer for ikke at blive opdaget af det allesteds nærværende kinesiske politi.

Vi fik nogle interviews med tibetanere, som var villige til at tale med os. Det kan siges rent ud. Alle de hundredvis af tibetanere, som vi har snakket med gennem årene, har haft ét ønske og én drøm: at kineserne ville forsvinde ud af deres land.

Vi lavede filmen færdig, da vi kom hjem, og den blev vist på DK4 i foråret 2010. Den kan stadig ses på Internettet på www.tibetfilm.dk

Forfatteren sammen med tibetanske jernbanearbejdere på de nylagte skinner nord for Nagchu i forbindelse med bygningen af jernbanen fra Golmud til Lhasa. 2005.

Om forfatteren

Jens Walter er tidligere lektor i dansk og oldtidskundskab og har, i mere end tyve år, sammen med sin hustru, Vivi Walter, der er fotograf og, som sin mand har baggrund indenfor undervisningssektoren, rejst i forskellige lande i Asien, bl.a. på Danida-stipendier, for at studere kultur, religion og sociale forhold, hvilket har resulteret i flere film og bøger.

Han har, sammen med sin hustru, bl.a. lavet de 2 film, 'Tibet i det 21. århundrede' og 'Under Cover - Tibet efter 2008', hvoraf sidstnævnte har været vist på dansk TV flere gange.

Jens og Vivi Walter har også udgivet bogen, 'Seks Rejser i Tibet' (2011), hvoraf ovenstående artikel er et uddrag, som vi har benyttet med tilladelse fra Jens og Vivi Walter.

Bog omtale

Overalt i Tibet finder man vidnesbyrd om kulturen og religionen. Der er næppe noget andet land i verden, hvor menneskene med deres kulturelle og religiøse udtryk har præget deres land så stærkt. Oplevelsen af naturen er altid samtidigt en kulturoplevelse.

I 'Seks rejser i Tibet' fortæller Jens og Vivi Walter om oplevelser på de enkelte rejser over en periode på femten år. De har sammenlagt tilbragt hen ved et år i Tibet. I bogen fortælles også om det tibetanske folks levevilkår og kultur og om de økonomiske og politiske forhold, som tibetanerne lever under. Endvidere er der information om hvad man kan gøre, hvis man planlægger en rejse til Tibet. - 108 sider, rigt illustreret. Pris kr.: 180,00 + porto i Selskabets net-butik.

Referat fra Generalforsamlingen 2017

Inkl. Årsberetning for 2016.

Af Grethe Sørvig, formand for DSTK

Ad 1. Valg af dirigent og referent

Kirsten Sundsvold blev valgt som dirigent, og Grethe Sørvig som referent. Der blev budt velkommen, og konstateret, at generalforsamlingen var lovlig og rettidig indkaldt.

Ad 2. Årsberetning

Formand Grethe Sørvig fremlagde følgende årsberetning for 2016, som blev godkendt af generalforsamlingen:

Bestyrelsen

Efter valget på generalforsamlingen i 2016 bestod bestyrelsen af: Lillian Evang, næstformand og ansvarlig for medlemsdatabasen, Jørgen Evang, Tsewang Lhundup, Kirsten Sundsvold og Grethe Sørvig, formand, redaktør og kasserer. Suppleanter: Wangdi Gyalyen og Anni Qvistgaard. Revisor: FLO regneskab.

Medlemmer

Pr. 31/12 2016 havde Selskabet 370 medlemmer.

Medlemsbladet

Selskabet udgav, som planlagt, 2 medlemsblade i 2016. Vi sparer nu hvert år flere tusinde kroner på at lægge bladene i konvolutter og selv frankere, adressere og sende dem. Postnord er i øvrigt, pga. manglende lønsomhed, holdt op med at adressere og sende blade. Det er derfor godt, at Selskabet har bestyrelsesmedlemmer, der er villig til at påtage sig dette.

Facebook

Vi får stadig flere medlemmer af vor vores Facebookgruppe, hvilket har ført til nogle flere betalende medlemmer og opmærksomhed omkring vores arrangementer.

Butik og salg

Vi har i 2016 gennemgående haft et godt salg på alle vores varer, først og fremmest fra vores net-butik, men også i forbindelse med forskellige arrangementer. Ligesom i 2015, delte vi også i 2016 bod på Christianshavns Julemarked med "Students for a Free Tibet, Denmark" og tibetaneren Palden Andersen. Bestyrelsesmedlem Kirsten Sundsvold var som vanlig tovholder, og fik hjælp fra vores dygtige frivillige medhjælpere, Christine Truelsen og Marianne Ahlgren, samt af bestyrelsesmedlem Anni Qvistgaard og undertegnede.

Bestyrelsesmedlem Kirsten Sundsvold (th) og Christine Truelsen ved sidste års julemarked.

Da vores forretningsforbindelse i Kathmandu har haft en del problemer i 2016, har vi været nødt til at få varer tilsendt fra kontakter i bl.a. USA, hvilket er betydeligt dyrere end at få dem fra Nepal, hvorfor vi har haft større udgifter til varer i 2016 end vi ellers plejer at have. Nu er vores kontakt i Nepal kørende igen, plus at vi har fået et par nye kontakter derude, og vi regner derfor med, at udgifter til køb og import af varer bliver normal igen. Vi har i år også købt bøger og smykker fra private forhandlere i Danmark. Wisdom-Books i London, som vi har plejet at købe bøger, postkort og plakater fra, er desværre gået konkurs, og da det er meget dyrt at importere varer fra USA, må vi håbe, at der snart vil dukke nye forhandlere op i Europa.

Arrangementer

Selskabet havde i 2016 flere arrangementer med foredrag og efterfølgende middag for dem, der ønskede det, på Restaurant Himalaya, og da mange har givet udtryk for glæde over de gode foredragsholdere og hyggen med mad bagefter, vil vi selvfølgelig fortsætte med disse arrangementer fremover.

Fra et foredrag om Bhutan på Restaurant Himalaya, med kunstner og foredragsholder Erik Herd-egen.

14. februar: Losar var planlagt og annonceret, men blev aflyst pga. få tilmeldinger. Losar kræver stor forberedelse fra arrangørens side, og den vil kun genopstå fra Selskabets side i samarbejde med andre Tibetgrupper, og hvor der er en forhåndstilmelding på minimum 25 personer.

6. marts: Lysbilledeforedrag om Prins Peter og hans store arbejde for at bevare den tibetanske kultur, med PhD Tibetolog Trine Brox, baseret på hendes forskningsprojekt over samme emne.

31. marts: Generalforsamling.

10. april: Lysbilledeforedrag om en rejse fra Lhasa til Kham i Tibet, med Carsten Schwemer.

4. september: Picnic på Store Søhøj. Regnen, der prægede det meste af dagen, startede ikke før vi havde forsynet os af de to bugnende buffet-borde med dejlig medbragt mad og drikke, som blev fortæret indenfor i Store Søhøjs smukke forhall. Lene Handberg fortalte derefter om Tarab Tulkus nye center i Dehra Duun i Nord Indien, og gav en kort introduktion til Unity in Duality, hvilket blev efterfulgt af en fælles puja i Lhakhangen på 1. sal. Efter at have introduceret Michael Nybrandts bog om det tibetanske fodboldhold i haven, ved stupæen, ledede Lama Dorji os igennem røgofrings-pujaen for stedets naturånder. – Da Store Søhøj nu desværre skal sælges bliver der desværre ikke arrangeret flere picnics i Hørsholm. Evt. vil vi arrangere picnic sammen med andre Tibet-grupper fremover.

Indendørs picnic på Store Søhøj 2016 med bl.a. bestyrelsesmedlem Wangdi Gyalyen og Chamba Namgyel.

oktober: Lysbilledeforedrag om Ladakh, med Ole Ejnar Hansen.

18. – 20. december: Christianias Julemarked.

Sponsorbidrag til støtteprojekter i 2016

Children of Shambala (kodeord: COS)
Kr. 11.373,00

The Tsering Elder's Home/DOE (kodeord: THE)
Kr. 17.103,00

Rachung Nonnekloster (kodeord: RA)
Kr. 7.453,00

Drepung Gomang Buddhist Association School (kodeord: DG)
Kr. 10.336,00

Department of Religion and Culture – til nyankomne flygtninge - (kodeord: DRC)
Kr. 8. 503,00

Tibet Times (kodeord: TT)
Kr. 21.500,00

Ad 3. Regnskabsaflæggelse

Selskabet havde pr. den 31/12 2016 en egenkapital på Kr. 83.635, 50, og et kalkuleret underskud på Kr. 62.861, 00. Det kalkulerede underskud skyldes, at Selskabet har modtaget en arv på Kr. 2.560.875, 65 efter tidligere medlem Inge Elizabeth Nørgaard. Arven stod til udbetaling i 2016, men fordi vi ansøgte om skattefritagelse, fik vi den først udbetalt ultimo marts 2017.

Arven vil primært blive brugt på at sponsorere mangeårige uddannelsesforløb for flere unge tibetanere, bl.a. indenfor tibetansk medicin og astrologi, samt til at støtte forskellige NGO-projekter for tibetanere inkl. dem vi allerede er sponsor for, og akut behov for hjælp i og udenfor Tibet. En del af pengene vil desuden gå til præsentation af forskellige aspekter af den tibetanske kultur.

Ad 4. Fastsættelse af kontingent

Prisen for medlemskab er den samme som før:

Enkelt medlemskab: kr. 250,00
To på samme adresse: Kr. 300,00
Firma: Kr. 500,00

Ad 5. Valg af bestyrelse

På valg var Kirsten Sundsvold, Lillian Evang, Jørgen Evang og Tsewang Lhundup. Alle valgte at fortsætte på deres poster i bestyrelsen. Ikke på valg var formand Grethe Sørvig, der fortsætter som formand.

23. Ad 6. Valg af suppleanter

Suppleanter Anni Qvistgaard og Wangdi Gyalyen, var ikke på valg, og fortsætter på deres poster.

Ad 7. Valg af revisor

Selskabet fortsætter med at benytte Wendel Cph., der har slået sig sammen med revisorfirmaet FLO-Regnskab.

Ad 8. Indkomne forslag

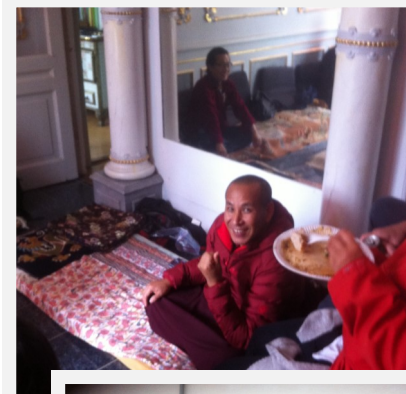
Der var ingen indkomne forslag

Ad 9. Eventuelt

Der var ingen yderligere emner til diskussion.

0

Picnic på Store Søhøj 2016

"Det Lykkelige Land"

En frygtløs tibetansk moders vision.

Af Dr. Tenzin Namdul

Dansk oversættelse: Grethe Sørvig

Glem alt om Magic Johnson - en tibetansk flygtningelejr i Indien har sin egen magiske moder. Jeg vil kalde hende Ama Jigme, hvilket direkte oversat fra tibetansk betyder "frygtløst moder". (Hendes rigtige navn er Tsetan Gawang, red.)

Magic Johnson, en populær amerikansk NBA-spiller, der er berømt for sine kast, bliver ofte brugt som et eksempel på én, der er blevet ved med at leve et sundt og godt liv, til trods for, at han blev diagnosticeret med HIV for mere end 20 år siden.

Jigmay fandt først ud af, at hun var smittet med HIV i 1997, ti dage efter, at hun havde født sin datter. Hendes mand døde senere samme år, og til alt held var datteren ikke blevet smittet med HIV. I mere end 20 år har Jigmay levet som indbegrebet af medfølelse, tålmodighed, udholdenhed og, vigtigst af alt, selvspekt.

Til trods for fattigdom, og til trods for at have gennemgået mange år med omgivelser, der på grund af uvidenhed, har været fjendtligt indstillet, og til trods for at have gennemgået ufattelige forhindringer og vanskeligheder, har Jigmay ikke kun været i stand til at passe godt både på sig selv og sin familie, men hun har også gået rundt i Sydindiens brændende varme, og taget sig af andre HIV-ofre - også dette med en spontan og samtidigt genert og smittende latter.

På en måde har hun fundet et remedium i mod sin vanskelige situation i en positiv indstilling til livet, og ved at konstant hjælpe og gavne andre, og især mennesker med HIV/AIDS (PLHA).

Jigmays liv efter HIV-diagnosen er ikke, socialpsykologisk set, mindre smertefuld end alle andre HIV-ofres. Hun mistede hurtigt sit arbejde, fordi folk omkring hende,

inklusiv hendes venner, var utrygge ved hendes tilstedeværelse på arbejdspladsen. Da hun nu stod uden mulighed for at få et job, og uden mulighed for en indkomst, forsøgte hun sig både som sæsonarbejder, som restaurant-ejer og med andet tilfældigt arbejde, der kunne hjælpe hendes familie med at få enderne til at mødes. Men hun indså hurtigt, at hun ikke kunne fortsætte.

Hun fortæller bl.a. om en gang hvor en ældre beboer i flygtningelejren sagde til hendes datter, at hendes mor burde lukke sin restaurant fordi hun kunne smitte andre i lejren med HIV. Hendes datter blev både rystet og ked af det, og Jigmay skyndte sig at lukke restauranten for altid.

Jeg var rystet og spurgte hvordan tibetanere, der angivelig er gode buddhister, kan få sig til at opføre sig så umenneskeligt. Jigmay svarede, til min overraskelse, meget roligt og afklaret, "folk er måske uvidende og bange for at blive smittet med HIV/AIDS". Hun sagde, at de fleste mennesker ikke er klar over, at HIV ikke kan spredes ved at dele bestik, tøj, badeværelse og køkken eller ved at give et knus, holde i hånd eller til og med ved at kysse.

Ligeledes kan myg heller ikke være bærer af HIV. Og, i det hun lændede sig frem, som for at understrege sine ord, sagde hun det samme til mig, som jeg havde fortalt hende for fem år siden i telefonen, "Et virus i et svækket immunforsvar kan ikke overleve udenfor den fysiske krop, det dør i det øjeblik det bliver udsat for ilt".

Det er næsten seks år siden jeg første gang kom i kontakt med Jigmay, men jeg mødte hende ikke personligt før sommeren 2014. Vi mødtes til frokost for at tale om hendes helbred og familie situation. Hun så lykkelig og sund ud, og imponerede mig øjeblikkeligt

både ved at tale om sit helbred i medicinske termer, og beskrev CD4-cellerne (CD4-celler er en type celler, der beskytter vores kroppe i mod infektioner), og ved et generelt velbefindende.

Efter at have talt om sin familie, spurgte jeg hvad hendes ønsker for fremtiden var, og hvordan vi eventuelt kunne hjælpe hende. Hun svarede uden at tøve, "Jeg vil gerne hjælpe alle HIV/AIDS ofre, så de, som jeg selv, kan få mulighed for behandling".

Jigmay påbegyndte ikke sin anti-retro-virale behandling (ART) før i 2010. ART har vist sig at redde millioner af HIV/AIDS-ofres liv. Siden Nelson Mandela holdt en tale for 12.000 deltagere på den 8. AIDS-konference i Durban i Sydafrika i 2000, hvor han satte det tilsyneladende urealistiske mål, at 15 millioner HIV/AIDS ofre skulle være i behandling med ART inden 15 år, er målet faktisk nået. Der er imidlertid 36,7 millioner HIV/AIDS ofre, der stadigvæk venter på hjælp.

Den indiske regerings udelevering af gratis medicin til AIDS-ofre har reddet hundretusindvis af liv. Det er imidlertid vigtigt at vide, at en sund og næringsrig diæt, en god livskvalitet og en god psykisk balance er essentielle kvaliteter for at opnå den optimale effekt af ART. Forskning har vist, at en god livskvalitet—dvs. fysisk, psykisk og socialt velbefindende—spiller en meget vigtig rolle for, at ART skal være helt effektiv.

Den Centrale Tibetanske Administrations sundhedsministerium har gjort en beundringsværdig indsats mht. at hjælpe HIV/AIDS ofre, bla. med et lille månedligt beløb som støtte. Men spørgsmålet er hvor bæredygtig en sådan støtte er mht. at give

Alle de samme muligheder, og mht. at give PLHA (dvs. de HIV/AIDS-smittede der er i medicinsk behandling, red.) gode og ligeværdige socioøkonomiske vilkår.

Hvordan kan vi bedst hjælpe HIV/AIDS ofre så de føler sig mindre sårbare og hvordan kan vi give dem mere selvtillid som ligeværdige medlemmer af samfundet?

Som et moralsk bevidst samfund, der vanligvis har en stærk tradition for at hjælpe og gavne andre, og hvor folk er villige til at bruge et langt livs opsparing for at deltage i H.H. Dalai Lamas Kalachakra belæringer - hvad skete der med os? Når man taler med Jigmay og andre tibetanere, der lever med HIV/AIDS, bliver det tydeligt, at hovedårsagen til samfundets fjendtlighed og den mangel på muligheder de har, skyldes ren uvished om HIV/AIDS, og derfor en frygt, der styrker stigmatiseringen af, og diskrimineringen imod dem.

Jigmay inviterede mig til frokost igen for nogle dage siden. Jeg så frem til det, da det var ret længe siden jeg havde spist hjemmelavet mad, og min diæt var efterhånden blevet ret ensidig, med momo- og thukpa-rutiner på en nærliggende restaurant.

Jigmays hus er lidt af en kontrast til andre, mere farverige cementhuse i hendes nabolag. Hendes hus er lavet af ler med træ-bjælker som støtte. Med husets lille og skæve hoveddør fremstår det gammelt og slidt, og man får indtryk af, at der intet er gjort ved huset siden flygtningelejrens grundlæggelse i begyndelsen af 60'erne.

I husets eneste værelse er der knapt nok plads til to enkelt-senge, og køkkenet, selvom der dufter af god mad, ligner knapt et fungerende køkken.

Jigmay havde også inviteret en anden, der har levet med HIV de sidste 10 år. Efter lunch kunne jeg ikke længere undertrykke min nysgerrighed om den måde hvorpå Jigmay så ubesværet (i hvert fald tilsyneladende) opretholder sin psykiske balance, og bruger hvert sekund af sit liv på at se alt med positive øjne.

Jeg spurgte hende hvad, der havde været det mest udfordrende for hende i den tid hun havde levet med HIV? Og havde der været nogle hændelser, der for alvor havde udfordret hende?

Hun svarede, "samfundets attitude og fjendtlighed er en meget større prøvelse end selve sygdommen. Jeg var virkelig ked af det da jeg var nødt til at tage min datter ud af skolen, fordi de andre børns forældre klagede over, at hun gik der".

Jigmay føler, at denne attitude og opførsel ikke kan fjernes uden en vel tilrettelagt kollektiv bestræbelse, som burde involvere alle tibetanere.

Sidste december, efter at hun i mange år, uden held, havde søgt om økonomisk støtte

Ama Jigmays køkken. (Foto: Dr. Tenzin Namdul)

til at virkeliggøre sin vision om at hjælpe tibetanere, der lever med HIV/AIDS, samt at beskytte andre i mod at blive smittet, sendte hun, sammen med nogle venner, en anmodning til Hans Hellighed Dalai Lama via Gaden Phodrang (H.H.'s sekretariat).

I deres appel bad de især om Hans Helligheds velsignelse og støtte til at etablere et center for dem, der lever med HIV/AIDS, der kunne starte bæredygtige projekter for dem, så de kunne klare sig selv økonomisk.

Sådanne projekter tror jeg ville have en gensidig effekt. Mens dem, der lever med HIV/AIDS modtager social og økonomisk støtte, kan de til gengæld dele deres oplevelser og uddanne og træne sundheds- og sygeplejeudbydere til at designe den perfekte pleje for HIV/AIDS ofre, der er i medicinsk behandling (PLHA). Endvidere ville disse bestræbelser resultere i, at de selv ville blive mere ansvarlige mht. a beskytte deres partnere og andre medlemmer af samfundet i mod smitte.

Efter kun tre dage fik de et officielt brev fra Gaden Phodrang (H.H. Dalai Lamas sekretariat, red.). Med H.H.'s velsignelse havde deres vision nu fået et navn, 'Kyitsel Ling', og de fik oplyst, at Gaden Phodrang ville støtte dette vigtige arbejde. - 'Kyitsel Ling' betyder "Det Lykkelige Land"!

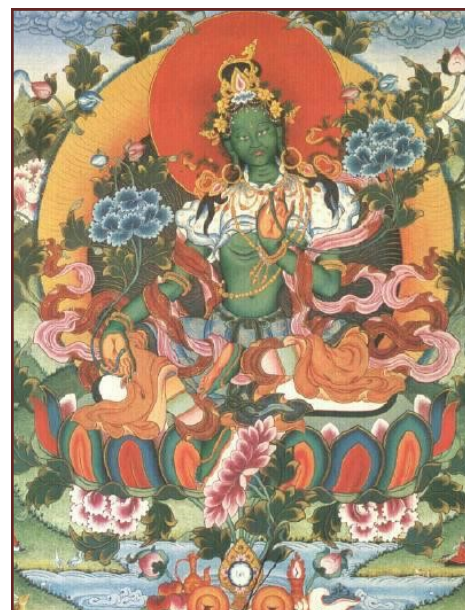
Siden dette har hun - i tillæg til, at hun har passet godt på sig selv, har taget sin medicin regelmæssigt, har gået til regelmæssige undersøgelser, har taget de småjobs hun har kunnet få, og passet sin familie - engageret sig 100% i arbejdet med at udarbejde en logistik til sit visionære projekt.

Jeg spurgte Jigmay om hvordan hun havde overskud til dette, om hvad det var, der drev hende. Hun svarede, 'jeg vil ikke have, at andre HIV ofre skal vente i 10 år før de kommer i behandling, som jeg gjorde. Der er be-

hov for meget mere støtte og rådgivning til de HIV og AIDS smittede, så til alle tider vil være klar over, at de kan søge om og få hjælp og behandling'.

Jeg kunne ikke være mere enig. Efter at have kendt Jigmay i alle disse år, føler jeg mig beæret og taknemmelig over at tilbringe min tid med hende, kende hende og over at have lært noget meget vigtigt - at til trods for alle udfordringer, forhindringer og uvished kan man undfangе og give fødsel til en vision.

Ama Jigmay, en frygtløs moder, repræsenterer for mig en stærk tibetansk kvinde, en uselvsk moder, en hengiven ven og en stærk aktivist. Og en, der mod alle odds tør at tro på at visionen, 'Det Lykkelige land' vil blive til virkelighed. Det er op til os selv hvad vi gerne vil være - enten blot tilskuere eller rigtige buddhistiske brødre og søstre!

Fakta om effektiviteten af den nyeste HIV-behandling.

I flg. et stort internationalt studie, der blev offentliggjort i det internationale medicinske tidsskrift JAMA i juli 2016, er den nye medicin imod HIV så effektiv, at virusset, efter 3—6 måneders behandling, ikke mere kan måles. Dette betyder, i flg. det samme studie, at en HIV-smittet, der er i behandling, ikke kan smitte andre, fx gennem seksuel eller anden kontakt.

Det international studie, som disse resultater er baseret på, gik ud på, at forskere fra hele verden i flere år fulgte 888 par fra 14 Europæiske lande, hvoraf den ene partner var HIV-smittet og var i behandling, havde ubeskyttet sex med deres ikke-smittede partnere, og ingen af dem gav HIV videre til deres partnere.

Ama Jigmays vision

Fordomme mod og dermed marginaliseringen af HIV-smittede florerer stadigvæk, både i de såkaldt oplyste og informerede lande her i Vesten, og i andre dele af verden, nok fordi de fleste ikke er klar over hvor effektiv behandlingen af HIV er blevet.

Stigmatiseringen og marginaliseringen af de HIV-smittede er nok mere mærkbar i et tætbeholdt lille samfund som fx i en flygtningelejr, og derfor, for at give de HIV-smittede blandt tibetanere, der er i behandling, en mulighed for at tage del i det sociale liv, have et arbejde osv., på lige fod med det omkringliggende samfund, er information om effektiviteten af den moderne HIV-behandling meget vigtig.

Ama Jigmays vision er en organisation, der bl.a. skal informere det omkringliggende samfund om effektiviteten af HIV-behandling, og give dem, der for nyligt er blevet smittet, information om muligheden for at få hjælp, så de kan komme i gratis medicinsk behandling hurtigst muligt. Hun vil også gerne have et samlingssted for dem, der er smittede, hvor de kan mødes, og hvor der vil være værksteder og mulighed for at lære forskellige forretningsmetoder og håndværk, der kan give dem en indtægt.

Selskabet har besluttet at støtte Ama Jigmays projekt, og har allerede givet hende et start-beløb på 35.000 kr. Allerede en måned efter, at hun modtog pengene, havde hun lejet et lokale og er i skrivende stund ved at lave en fælles systue, med tilhørende butik, hvilket er et af flere værksteder hun vil starte for de HIV-rammede, der er i behandling.

Da Ama Jigmay har levet fra hånd til mund i ca. 20 år, har hendes hjem også behov for renovering, og halvdelen af beløbet er således ment til at Jigmay kan tage sig af sig selv og sin familie, og til at sætte sin bolig i stand.

Den tibetanske læge og antropolog,
Dr. Tenzin Namdul

Om artikelforfatteren

Dr. Tenzin Namdul er uddannet tibetansk læge i Dharamsala, Indien, og har en BA i antropologi fra universitetet i Minnesota, USA, hvor han også fik eksamen i socialmedicin.

Han har arbejdet som læge ved Men-Tsee-Khang instituttet for tibetansk medicin i Dharamsala, hvor han også underviste og var forskningsleder indenfor instituttets afdeling for klinisk forskning. I sidstnævnte funktion udgav han flere videnskabelige dokumenter og en bog om tibetansk medicin. I 2001 modtog han Guld Medalje fra Det Indiske Råd for Alternativ Medicin, både for sin forskning og for sit arbejde med at udbrede viden om tibetansk medicin.

Siden 2001 har han samarbejdet med Dr. Miriam Cameron ved universitetet i Minnesota om udarbejdelse af uddannelse, forskning og tekster, samt andre videnskabelige projekter, der vedrører tibetansk medicin. Han assisterer også Dr. Cameron i hendes arbejde med at undervise i tibetansk medicin, både på universitetet i Minnesota og i Indien.

Dr. Namdul har undervist og givet konsultationer både i Afrika, USA og her i Europa, og har udgivet utallige artikler i forskellige internationale magasiner, og har tillige oversat og redigeret ernæringshåndbogen, "Tibetan Medical Dietary Book, Vol. 1 & 2".

I 2007 grundlagde han foreningen CHOICE, der havde som formål at sprede viden om HIV/AIDS i det tibetanske eksilsamfund. Da foreningen blev nedlagt i 2013 pga. manglende økonomisk støtte, havde Dr. Namdu og de andre læger, der var tilknyttet CHOICE, informeret ca. 40.000 eksiltibetanere i Indien og Nepal, både om muligheden for at få gratis behandling, og om effekten af behandling med den nyeste HIV-medicin (hvor virusset ikke længere kan spores).

रेष्टुरेन्ट हिमालय
३ वंगुलियावोलेगुपा॥

One & only the best Tibetan and Nepalese restaurant in the city...

Restaurant Himalaya

come and eat with us & get nice and tasty Tibetan and Nepalese food in a beautiful and authentic setting.

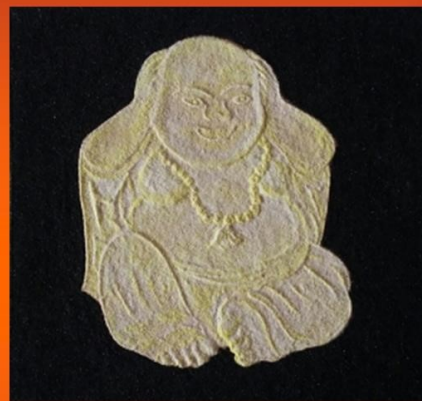
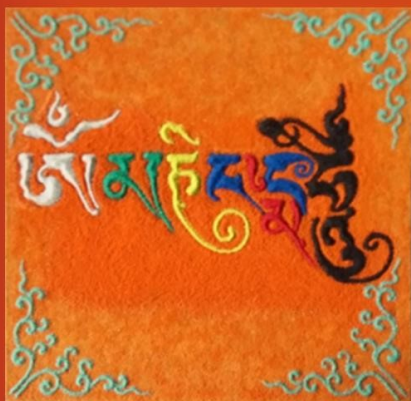
Herluf Trollesgade 5, 1052 København K

☎ 33 32 37 08

himalaya_rest@yahoo.com

www.himalayarest.dk

Tibetansk Sandkunst

Af den herboende tibetanske kunstner

Chamba Namgyel

<http://tibetansandart.dk/>

Besøg af lamadansere fra Ladakh

Tour-leder Lama Samten. Foto: Marie Funch-Øhlers

Af Grethe Sørvig, formand for DSTK.

Dansk Selskab for Tibetansk Kultur havde i maj i år besøg af 6 lamadansere fra Drikung Kagyu-klosteret 'Tserkarmo' i Ladakh, og 5 top professionelle ladakhiske folkedansere.

Lamaerne, hvoraf nogle af dem bor fast i Europa, som ledere af Drikung Kagyu-centre i Tyskland og Ungarn, havde arrangeret en turne i Europa både for at vise det bedste af den tibetansk buddhistiske og ladakhiske kultur, for derigennem at velsigne og sprede fred og kærlighed her på kloden, og for at samle penge ind til at bygge en internatskole for fattige børn i Zanskar og Ladakh, samt til et bibliotek til bevarelse af gamle buddhistiske tekster.

Turneen havde titlen, "Fra Himalayas Hjerter", og som arrangører kunne vi vælge flere aktiviteter, bl.a. undervisning i lamasdans og buddhistiske belæringer. Vi valgte forestillingen med lama- og ladakhiske folkedanse, opbygningen af en sandmandala og udførelsen af en Langtlivspuja.

I tillæg til, at de lamaer vi havde inviteret er meget dygtige kunstnere og dansere, er de også højt uddannede khenpoer, lamaer og yogier, med mange år i tilbagetrækning i Himalayas huler bag sig. Sidstnævnte kunne mærkes af alle, der kom i kontakt med dem, og flere af vores gæster omtalte hvordan lamaernes kærlighed, omsorg og livsglæde havde opløftet dem.

Forestillingen "Fra Himalayas Hjerter" blev sat op i Den Sorte Diamants smukke Dronningesal, hvor en scene- og lydtekniker stod til vores rådighed både før og under forestillingen, hvor stedets restaurant-personale arbejdede overtid for at give kunstnerne mad, drinks og snacks og hvor 2 tjenende ånder (guides), der indgik i prisen for at leje salen, var ved vores side og hjalp med stort og småt hele den eftermiddag og aften vi havde salen.

Efter lamaernes ønske, blev undertegnede bedt om at guide publikum gennem forestillingen, baseret på en tekst udarbejdet af tour-lederen, Lama Samten, hvor en forklaring om hver dans og hver ceremoni skulle læses op inden hvert indslag. Det var lamaernes ønske, at forestillingen skulle være som en spirituel rejse, og det var derfor vigtigt for dem, at publikum forstod den dybere mening med både danse og ceremonier.

Dette skulle vise sig at være vigtige indslag i forestillingen, da senere tilbagemeldinger fra publikum viste, at introduktionen til hvert nummer havde været med til at give dem en bedre forståelse for den, hvorfor de fik mere ud af den. Vi fik i øvrigt også samme positive tilbagemelding fra flere herboende tibetanere og andre fra det tibetansk buddhistiske kulturområde, der havde set forestillingen, da de godt nok har set disse danse og ceremonier fra barnsben, men aldrig før havde fået en dybere forklaring på deres indhold.

Da disse danse og ceremonier bliver udført i forskellige variationer indenfor hele det tibetansk buddhistiske kultur-område, dvs. både i Tibet, Ladakh, Bhutan og i blandt sherpaer i Nepal, er de en vigtig del af denne kultur, og vi har derfor valgt at viderebringe lamaernes uddybende forklaring i den rækkefølge de blev udført i under forestillingen.

Foto: Tine Steffensen

Dansenes symbolik

*Tekst: Lama Samten,
Dansk oversættelse: Grethe Sørvig.*

1: Indledende ritual: påkaldelse af den kvindelige beskytter, Achi Drölma Chökyi, der er legemliggørelsen af kærlighed, medfølelse, generøsitet, beskyttelse, visdom og omsorg.

Hun er en udstråling af den kvindelige bodhisattva, Tara, eller Drölma, som hun kaldes på tibetansk. Hun er beskytter af Buddhas Lære, og af dem, der praktiserer hans lære.

I denne påkaldelse, akkompagneret af traditionelle, tibetanske klosterinstrumenter, så som trommer, langhorn og klokker, beder lamaerne Achi om at velsigne aftenens show, artister og publikum. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

2: "Shondol, den kongelige dans", eller "Mor og datter dansen". Denne dans og sang har sin oprindelse i det ladakhiske hof og er ca. 500 år gammel. Kvinderne, der danser er klædt i de kongelige hof-danseres traditionelle kostumer, med en hovedpynt, der kaldes for "perak". Denne er lavet af guld, isat turkiser og koraller og amuletter lavet af guld og sølv.

Disse gyldne amuletter repræsenterer det man i buddhismen kalder for "De Tre Juveler", dvs. Buddha, Buddhas Lære og dem, der praktiserer hans lære. – Dette er en typisk ladakhisk kvindedans, der går i arv i mange familier, fra mor til den ældste datter. Den handler om, at den ældste datter skal forberede sig på at overtage ansvaret for familien, da moren pludseligt kan blive syg og dø. Dansernes hovedpynt består i øvrigt af ægte turkiser, koraller guld og sølv og bæres ofte af ladakhiske kvinder den dag i dag til festlige anledninger. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

3: "Mahakala Maskedans": Mahakala er den vrede manifestation af alle buddhaers visdom. Hver eneste bevægelse i dansen er udtryk for den spirituelle kraft, der kan fjerne alle fysiske og følelsesmæssige forhindringer. Dansen akkompagneres af forskellige klosterinstrumenter. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

4: "Trommedansen" er et meget populært ritual på alle tibetanske klostre, og blev introduceret til tibetanerne af den store mester, Guru Padmasambhava, der bragte den tantriske buddhisme til Tibet i det 9. århundrede. Alle dansens bevægelser symboliserer kraften til at underlægge sig onde ånder, og til at opgive de negative tanker og følelser, der tiltrækker ulykkelige ånder og negative energier. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

betingelsen for overlevelse for mange mennesker i Himalaya-regionen og i Tibet. I dansen og sangen udtrykker nomadeparret deres kærlighed for yak-oksen, og deres taknemmelighed for dens venskab, og for at være en så vigtig del af deres liv i bjergene. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

6: "Kong Gesar af Ling". Dansen er fortællingen om den legendariske og spirituelle konge, Gesar af Ling. Hans livshistorie er en af de mest berømte fortællinger i det tibetanske kultur-område, og er historien om en kulturel helts heroiske bedrifter i kongeriget Ling. Historierne om ham har været videregivet mundtligt i det tibetanske kulturområde i århundreder. Det siges, at Kong Gesar blev sendt fra himlen for at besejre alle de negative ånder og dæmoner, der skabte forhindringer og sygdomme for folk i det gamle kongerige. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

5: "Yak Dansen" er meget populær i hele det tibetanske kulturområde, og handler om en yak, der ikke kommer hjem om aftenen. Nomadeparret kalder og kalder på deres elskede yak, men da den ikke kommer, tror de den er død, og begynder at sørge. Pludseligt kan man høre yak'ens dybe røst –yak-oksen er endelig kommet hjem. Nomadeparret bryder ud i glædes-sang og –dans, og yak-oksen danser sammen med dem. (Den hilste også på publikum, der ofrede khatags (hvide silkeskærf) til den, under stor morskab). Yak-oksen repræsenterer styrke og mod, og dansen udføres for at ære den kære yak-okse, der er

7: "Chö-ritualet" er både en dyb spirituel praksis og et kraftfuldt eksorcistisk ritual indenfor tibetansk buddhisme. Her visualiserer man, at man ofrer sin krop og energi til de negative ånder, for således at opgive al identifikation med sin krop og energi. Resultatet af dette er, at man bliver totalt frygtløs, hvilket igen resulterer i, at de negative væsener forsvinder. Dette fordi de negative ånder tiltrækkes af, og næres af vores frygt. Rituallet akkompagneres af store håndtrommer, kaldet "Damaru", klokker og lårben

fra mennesker, der bliver brugt som blæseinstrument, samt af en harmonisk recitation af mantraer og bønner. Det at være til stede under dette ritual, vil rense og helbrede både fysiske og følelsesmæssige forhindringer, ubalancer og sygdomme. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

8: "Nomadernes Jabro-dans", eller "Picnic-dansen". Ryt-misk dans akkompagneret af melodøs sang. Musik og sang spiller en meget vigtig rolle i nomadernes hverdag, i det dansen og sangen holder dem varme i den strenge vinterkulde på flere tusind meters højde. Deres sang og dans reflekterer også deres harmoni med naturen og dyrene. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

9: "Skelet-dansen" symboliserer alle skabte fænomeners forbigående natur – ikke kun de fysiske fænomener, men også vores sindstilstandes forbigående natur. Dansens egentlige navn er Durak Garcham, "Gravpladsernes Her-rers Dans". Dansen hylder også den befrielse, der er et resultat af erkendelsen af alle tings forbigående natur, og således opgivelsen af tilknytning til dem. Skelletet i dansen symboliserer den dynamiske bevægelse mellem afslutning og transformation, og den store glæde det indebærer at være fri for tilknytning. Danseren var i øvrigt fantastisk dygtig, og få uddannede vestlige dansere ville kunne gøre ham det efter. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

10: Afsluttende ritual med ønskebønner om, at for-tjenesten må gavne alle levende væsener, for såle-des at skabe favorable situationer i alles liv og spi-rituelle udvikling. Al god karma og positive energi, der er skabt af lamaerne, danserne og publikum i løbet af aftenens spirituelle forestilling blev således videregivet til gavn for alle levende væseners lykke og for fred på jorden. (Foto: Marie Funch-Øhlers).

Den dansende Yak charmerede publikum ved at lægge sit hoved i deres knæ, og fik kathags som tak. I forgrunden Dorjee med sin datter, lille Tara, der charmerede alle ved at rejse sig op og danse på scenen så snart anlednin-gen bød sig. (Foto: Tine Steffensen).

Sandmandala på Restaurant Himalaya

vi
i

vi i procession til den nærliggende havn, hvor vi var heldige at finde en ledig pelleton. Herfra blev sandet fra mandalaen ceremonielt smidt i havet, med ønske om, at den måtte gavne alle levende væsener.

Lama Thubten bærer sanden fra den destruerede sandmandala til havnen, sammen med os andre. (Foto: Tine Steffensen).

(Foto: Tine Steffensen).

Sandmandalaen blev lavet på skift i mellem lamaerne, og de lamaer, der var ledige, informerede de mange daglige besøgende, der valfartede til restauranten, både om om sandmandalaer og tibetansk buddhisme. Lørdag den 14. maj blev mandalaen færdig og afsluttet med en velbesøgt Tsok-puja ("ofrings-ceremoni"). Efter pujaen gik

Vi havde også bedt de lamaerne om at lave en Langtlivs-puja i Phendelings Buddhistcenters smukke lokaler. På billedet ses lamaerne sammen med nogle af de mange, der deltog i pujaen. (Foto: Marie Funch-Øhler).

De to herboende sherpaer, Yangji Eliassen og Puri serverede smør-te til dem, der deltog i pujaen. Yangji, der er medlem af Selskabet, serverede i øvrigt sin meget vel-smagende smør-te til vore taknemmelige gæster under hele den uge de var på besøg.

Vores ladakhiske gæster sammen med venner og nogle af Selskabets bestyrelsesmedlemmer, fra venstre: den tibetanske sandkunstner Chamba Namgyel og hans kone, Jannie Lyck, bestyrelsesmedlem Kirsten Sundsvold, formand Grethe Sørvig, nr. 2 fra højre siddende: bestyrelsesmedlem Tsewang Lundhup og nr. 4 fra højre siddende: Phutsog Dolma, herboende ladakhi. (Foto: Tine Steffensen).

De ladakhiske folkedansere, der også deltog i forestillingen, "Fra Himalayas Hjer-te". (Foto: Tine Steffensen).

Nyt fra butikken

Håndlavet, tibetansk halssmykke med turkiser, lapis lazuli og koraller. Pris Kr. 400,00 + porto. Best. nr.: 10014.

Håndlavet, tibetansk halssmykke med turkiser, lapis lazuli og koraller. Pris Kr. 400,00 + porto. Best. nr.: 10001.

Håndlavet, tibetansk halssmykke med turkiser, lapis lazuli og koraller. Pris Kr. 400,00 + porto. Best. nr.: 10011.

Medicinsk håndleds mala med turkis, koral og yak-ben, med indsatte metal-plader, lavet i en legering, der kaldes for "Li" på tibetansk, og som har en balancerende virkning på det psykofysiske legeme. Pris kr. 200,00 + porto. Bes.nr.: 1000.

Håndleds mala af lapis lazuli med Buddha-hoved i hvidt metal (kaldes også for "Tibetansk sølv" - indeholder ikke nikkel). Pris kr. 170,00. Best. nr.: 1006

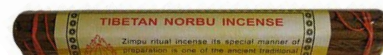
Håndleds mala af rudraksha- ("Shiva"-) frø. Pris kr. 200,00 + porto. Best nr.: 1017.

Tibetansk røgelse. Pris kr. 45,00 + porto. Best.nr.: 3005.

Røgelsesholder. Str.: 9 cm i diam. Pris kr. 90,00 + porto. Best. nr.: 3014

Tibetansk røgelse. Pris kr. 35,00 + porto. Best. nr.: 3006

Tibetansk syngeskål, håndlavet af tibetanske flygtninge i Nepal. Dekoreret med dobbelt-dorje i bunden og tibetansk Om-tegn udenpå. Diam.: 12 cm. Højde: 7 cm, 597 g. Høj og lys klang. - Pris kr. 550. + porto: 54 kr. - Best.nr.: 11002

Tibetansk syngeskål, håndlavet af tibetanske flygtninge i Nepal. Diam.: 13, 5 cm. Højde: 7,5 cm, 570 g. Dyb klang til ro og nærvær. - Pris kr. 650. + porto: 54 kr. - Best.nr.: 11004

Tibetansk smør lampe/fyrfadslýsestage i kobber og messing. Str. h: 11,5 cm, diam. skål: 8 cm. Pris: Kr. 250,00 + porto. Best.nr.: 11006.

Klokke og dorje, normal str. Pris kr. 200,00 + porto. Best. nr.: 11005.

Se flere nye varer på vores hjemmeside

www.dstk.dk/butikshop/

Nyt om Projekter

Af Grethe Sørvig, formand for DSTK

Ældre og handicappede

Oshi Shenphen Tsokchung, kodeord: OSHI

Interiør fra en af de ældres hjem i Odisha-lejren

En frivillige mader en af de ældre klienter.

Oshi Shenphen Tsokchung er en NGO-organisation i den tibetanske flygtningelejr, Odisha Phuntsokling, i den øst-indiske delstat, Odisha (tidl. Orissa). Da lejren hovedsagligt består af flygtninge i alderen 60 – 90 år, hvoraf de fleste er syge og arbejdsløse, regnes den som en af de fattigste tibetanske flygtningelejre i Indien. Selvom eksilregeringen i Dharamsala udbetaler en lille pension til ældre, syge og handicappede flygtninge, er det langt fra nok til at leve af, hvorfor en lille gruppe frivillige, ledet af tibetaneren Pema Gyalpo, grundlagde organisationen i 2001. Behovet for økonomisk hjælp er meget stort, både til mad, medicin, tøj, hjælpemidler og renovering af huse.

Da mange af de ældre bor i faldefærdige huse, med huller både i tag og vægge, og således med fare for at få besøg både af slanger og rotter, har Selskabet for nyligt bevilget penge til at bygge et plejehjem for 50 personer, som også skal fungere som dagcenter for dem, der stadigvæk bor i eget hjem, hvor de hjemmeboende kan få mad og medicinsk hjælp og hvor de kan hygge med andre. Vi har også sendt penge både til hjælpemidler (køre- og bækkenstole), tøj, mad og medicin, nok til at vare i et år. Behovet for hjælp, både til flere hjælpemidler, mad og medicin vil dog fortsætte med at være meget stort, da organisationens arbejde er baseret på donationer. Desuden vil det kommende plejehjem have behov for penge til indretning af værelser og et køkken, samt til betaling for VVS-arbejde og elektrikere, og der er også, i tillæg til behov for hjælp til mad, medicin og tøj, behov for hjælp til renovering af de ældres og handicappedes huse, hos dem, der stadigvæk bor hjemme.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil give på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.. 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: OSHI på din indbetaling.

'Det Lykkelige Land'

Kodeord: HIV

'Det Lykkelige Land' er en NGO for tibetanske HIV/AIDS-ofre, grundlagt sommeren 2017 af den tibetanske kvinde Tsetan Gawang, med finansiell hjælp fra Dansk Selskab for Tibetansk Kultur. Organisationens vision er at sprede kundskab om den nyeste HIV-behandlings meget effektive resultater, hvor man, efter 6 måneders behandling, ikke mere kan måle virusset i patientens blod. Ved hjælp af denne information vil HIV-patienter undgå den marginalisering og diskriminering som de oplever nu. Hun vil også gerne kunne informere nylig smittede HIV-patienter om muligheden for gratis behandling. I tillæg vil hun have et center, til hvilket hun allerede, en måned efter, at hun havde modtaget økonomisk hjælp fra Selskabet, har købt et hus, hvor HIV-ofre kan mødes, og hvor der skal blive flere fælles værksteder, hvor de kan arbejde, og således have mulighed for en indtægt. Foreløbigt har hun startet en fælles systue med tilhørende butik. Hun har behov for hjælp til materialer og udstyr til værkstederne, samt til at dække udgifter til rejser i forbindelse med foredragsvirksomhed. Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil donere på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: HIV på din indbetaling

Kultur og sport

Tibet Times

Kodeord: TT

DSTK har i mange år sponsoreret avisen med et beløb, der svarer til en årsløn for en indisk journalist—ca. 22.000 kr. Avisen udkommer på tibetansk, og er et vigtigt for bevarelsen af det tibetanske sprog og kultur.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil give på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: TT på din indbetaling

Det tibetanske kvindelandshold

Kodeord: FB

Michael Magnus Nybrandt etablerede det tibetanske fodboldlandshold i 2001 med en kamp mod Grønland i Vanløse Idrætspark. Lige siden har han arbejdet med at udvikle det tibetanske fodboldforbund, og er nu også en af grundlæggerne af, og den europæiske leder for The Tibetan National Sports Association - TNSA. Det er også på hans initiativ, at det tibetanske herrelandshold nu er med i CONIFA, et internationalt fodboldforbund for landshold, der står udenfor FIFA, og som arrangerer VM i London i 2018, hvor tibetanerne har kvalificeret sig til at deltage. Tibetannerne i eksil har imidlertid også fået et tibetansk kvindelandshold, og som vanlig er der mere økonomisk støtte til mændene, der nu har fået finansieret deres deltagelse, rejse og ophold, under VM i 2018, bl.a. af eksilregeringen. Kvindelandsholdet mangler imidlertid penge til at virkeliggøre deres drøm om at deltage i VM i London 2018. Selskabet, der har tradition for at støtte kvinder, har, ikke kun for at finansiere deltagelsen, men også for at give moralsk støtte til en god fritidsaktivitet for de unge eksil-tibetanere, bevilget 50.000 kr. til deres deltagelse i VM i London i 2018. De mangler dog stadigvæk 50.000 kr. for at kunne deltage.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil give på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: FB på din indbetaling.

Dyrevelfærd

Dharamsala Animal Rescue

Kodeord: DAR

Dharamsala Animal Rescue er en sponsorbaseret veterinærklinik i Dharamsala, Indien. Alle dyr, dvs. både hjemløse og privat-ejede, får gratis veterinær-hjælp af organisationen, der også formidler adoption af gadehunde, både til indiske og vestlige "forældre".

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil donere på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: DAR på din indbetaling.

Uddannelse

Children of Shambala

Kodeord: COS

Children of Shambala er en humanitær hjælpeorganisation med hovedkvarter i Xining, i Amdo i Tibet. Den blev grundlagt i 2006 af nordmanden Jan Terje Voilaas, og er en paraplyorganisation med 115 udviklings- og bistandsprojekter, deriblandt 'Børnehjem Uden Vægge', der er det projekt du kan støtte ved at sponsorere dette projekt. Børnehjem Uden Vægge benytter sig af lokale plejefamilier, hvor fattige og forældreløse børn fra hele Tibet kan bo i en tryk familiesituation mens de får deres skolegang hos Children of Shambala. Børnene får skolegang til og med 10. klasse, men også økonomisk, personlig og praktisk støtte til at uddanne sig videre, enten i praktiske fag eller på universitetsniveau. Både elever og plejefamilier får økonomisk støtte fra Children of Shambala.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil donere på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: COS på din indbetaling.

Skole for sherpa-børn

Kanchha Sherpa Foundation blev grundlagt af Kanchha Sherpa, der med sine 84 år er det sidste overlevende medlem af Edmund Hillarys berømte Everest-ekspedition i 1953. Han er født og opvokset i Namche Bazaar i Solu Khumbu, ved foden af Mount Everest. Han var oprindeligt handelsmand, der som så mange andre sherpaer, hentede salt i Tibet i bytte mod varer fra Nepal. —Pengene var dengang meget små, og som så mange andre sherpaer på den tid, fik han, pga fattigdom, ingen skolegang, og den eneste mulighed for en god indtægt var at være bærer og guide for vestlige bjergbestigere. Efter deltagelsen i Hillary-ekspeditionen i 1953, fortsatte han med at assistere bjergbestigere, og blev efterhånden berømt for sin dygtighed, bl.a. til at planlægge ruter og camps for ekspeditioner på Everest, og regnedes derfor som et meget vigtigt medlem af enhver ekspedition. Efter flere dødsfald på Everest, bad hans kone ham om at holde op, og i 1973 blev han trekking-guide i stedet for, og ejer af et lille guest-house, med tilhørende café i Namche. Takket være kontakten med Hillary,

der i taknemmelighed og kærlighed for sherpaerne oprettede en skole i Kumjung, i nærheden af Namche Bazaar, kom alle Kanchhas børn i skole og fik en god uddannelse, hvilket har resulteret i, at Kanchhas lille guesthouse efterhånden er blevet til Namche Bazaars største hotel, 'Nirvana Home', der nu drives af en af hans sønner.

Børn fra meget fattige familier i omegnen af Namche Bazaar har imidlertid aldrig haft mulighed for at gå i skole, og dette vil Kanchha nu rette op i ved at, gennem Kanchha Sherpa Foundation, etablere en gratis skole for børn af fattige forældre. Organisationen vil også arbejde for bevarelsen af den unikke Sherpa-kultur ved at etablere et Sherpa Kultur-center, hvor der skal undervises i Sherpaernes kultur og traditioner.

—Sherpaerne kommer oprindeligt fra Kham i Øst Tibet, men på grund af en religiøs konflikt i det 16. århundrede, flygtede de gennem det centrale Tibet, og derefter fra Vest Tibet over til den anden side af Himalaya, til det nuværende Nepal. De deler stadigvæk religion og sprog med tibetanerne, men har også deres egen unikke kultur og traditioner.

Du kan læse mere om Kanchha Sherpa Foundation på deres hjemmeside: <https://kanchhafoundation.org/>

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du sende det beløb du gerne vil donere, direkte til:

Kanchha Sherpa Foundation, Mahankal - 6, Boudha, 44600 Kathmandu, Nepal. Kontonummer: 02 41 51 54 291, Swift kode: SIDDNPKA. Siddharta Bank Limited, Boudha Branch, Kathmandu, Nepal. Hvis du synes det bliver for dyrt eller besværligt at overføre penge til Nepal, kan du indbetale dit bidrag til Selskabet på: Reg.nr.: 9570, kontonr.: 342 87 88, og skrive "Sherpa" på din indbetaling, så vil Selskabet sende pengene for dig.

Drepung Gomang

Kodeord: DG

Drepung Gomang School er en underafdeling af Drepung Gomang Cultural Association og det berømte kloster Drepung Gomang. Skolen, der huser ca 200 munke i alderen 7-18 år, er en moderne folkeskole, fra 1. til 10. klasse. I tillæg til at undervise i buddhisme, undervises der også i almen- og kreative fag, som fx engelsk, matematik, naturvidenskab, litteratur, kalligrafi, historie og tibetansk. Skolen er først og fremmest et uddannelsesstilbud til meget fattige eller forældreløse tibetanske børn, og til munke, der for nyligt er flygtet fra Tibet.

Skolen, der fuldt og helt er baseret på sponsorgaver, har behov for hjælp til lærernes løn, skoleprojekter, bibliotek, studiematerialer, mad, tøj og udgifter til vedligehold af bygninger.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, indbetaler du det beløb, du gerne vil donere på: reg. nr. 9570, kontonr.: 342 87 88, på Girokonto nr.: 342-8788, eller via Mobile Pay, tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord DG på din indbetaling.

Klostre

Racheng Nonnekloster

Kodeord: RA

Racheng nonnekloster ligger i den legendariske Tsum-dal, der siges at være en af de såkaldte *dejungs*, en af de skjulte dale, der er en del af det mystiske land, Shambala, som kun er tilgængelig for personer med ekstra fortjenestefuld karma. Mange store mestre, som fx Padmasambhava og Milarepa, og mange, mange flere har medieret i hulerne dalen, der også i dag er et yndet retreat-sted for lamaer og yogier.

Racheng kloster administreres af Kopan Kloster i Boudha i Kathmandu, hvor mange af nonnerne, under den i gang værende genopbygning af klosteret, opholder sig om vinteren, når det er alt for koldt at opholde sig i det ødelagte kloster i 3500 meters højde, og når faren for laviner og farlige snestorme er meget stor.

Laviner har flere gange ødelagt dele af klosteret, der blev endnu mere ødelagt under det store jordskælv i 2015. Der genstår endnu meget før klosteret er færdigt genopbygget, og nonnerne har derfor et stort behov for økonomisk hjælp. Da klosterets eksistens er baseret på donationer, har de også behov for donationer til mad, tøj og medicin.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil donere på: Reg.nr.: 9570, Kontonummer: 342 87 88, eller du kan betale via MobilePay tlf.: 20 30 38 18. Husk at skrive projektets kodeord: RA på din indbetaling.

Miljø, naturkatastrofer

Kanchha Sherpa Foundation

Kanchha Sherpa Foundations katastrofefond hjælper beboere i Namche Bazaar og i området omkring Mount Everest med genopbygning og humanitær hjælp, så som mad, medicin, telte, tæpper, gasblus, lygte o.l., samt hjælp til indkøb af materialer og genopbygning af boliger, i forbindelse med naturkatastrofer som fx jordskælv, laviner og jordskred. De underviser også lokalbefolkningen i bevarelse af miljøet og bæredygtig turisme, og arrangerer frivillige oprydningshold og frivillige til plantning af træer i Everest-området

Der er stadigvæk behov for økonomisk hjælp til at genopbygge de landsbyer i Everest-området, der blev lagt i ruiner under det store jordskælv i 2015, der havde sit epicenter kun 68 km vest for Namche Bazaar, og der vil altid være behov for humanitær hjælp, og for hjælp med genopbygning i dette område, hvor der ofte er laviner, jordskred og andre naturkatastrofer, og hvor landets regering intet gør for at hjælpe. Selskabet har derfor doneret 50.000 kr. til denne fond som akut hjælp.

Hvis du gerne vil støtte dette projekt, kan du indbetale det beløb du gerne vil donere, direkte til: Kanchha Sherpa Foundation, Mahankal - 6, Boudha, 44600 Kathmandu, Nepal. Kontonummer: 02 41 51 54 291, Swift kode: SID-DNPKA. Siddharta Bank Limited, Boudha Branch, Kathmandu, Nepal. Hvis du synes det bliver for dyrt eller besværligt at overføre penge til Nepal, kan du indbetale dit bidrag til Selskabet på: Reg.nr.: 9570, kontonr.: 342 87 88, og skrive "Miljø" på din indbetaling, så vil Selskabet sende pengene for dig.

Kanchha Sherpa, grundlæggeren af Kanchha Sherpa Foundation.

Nyt fra bestyrelsen

DSTK har i 2016 modtaget en arv på 2, 5 millioner kroner efter Inge Elizabeth Nørsgaard. Ligeledes har vi, i 2017, modtaget en arv efter Ole La Thy Thygesen, på 1,8 millioner kroner. Begge var trofaste medlemmer af Selskabet i mange år.

Vi er naturligvis meget taknemmelige for deres generøsitet, og vil gøre alt for at opfylde deres ønske om at

pengene må gavne tibetanske flygtninge og Selskabets arbejde med at sprede viden om tibetansk kultur. Pengene vil først og fremmest gå til store projekter, som fx bygning af et plejehjem for ældre og handikappede tibetanske flygtninge, scholarship til hele uddannelsesforløb for tibetanske flygtninge og tibetanere i Tibet o.l., humanitær hjælp i forbindelse med

naturkatastrofer i Tibet og i hele det tibetanske kulturområde i Himalaya, samt til akut hjælp til nødlidende i Tibet. Vi er uendelig taknemmelig overfor dem begge for, at give os mulighed for at hjælpe endnu flere og endnu bedre. Måtte de hvile i stor fred og kærlighed.

- Æret være deres minde. -

Har du husket at betale kontingent? Hvis du finder dit medlemsnummer nedenfor, har du glemt at betale.

3	4	23	34	42	47	48	49	58	87
90	95	102	104	109	111	145	161	164	173
177	179	210	214	217	261	294	305	316	318
325	327	353	357	363	368	369	372	377	379
392	409	415	420	423	429	437	448	451	452
455	465	481	499	513	517	537	543	553	558
562	575	626	636	638	646	655	667	705	712
742	761	768	778	790	797	803	810	812	813
818	849	854	877	885	915	978	980	986	1006
1008	1016	1030	1064	1068	1101	1115	1217	1221	1224
1239	1265	1271	1287	1324	1328	1341	1342	1343	1346
1358	1360	1367	1368	1372	1377	1389	1391	1394	1412
1414	1416	1417	1418	1420	1422	1423	1424	1428	1433

Hvis du har spørgsmål vedr. dit medlemskab kan du kontakte Selskabets næstformand, Lillian Evang, tlf.: 28 83 85 88 (kl. 19:30–21:00), e-mail: lillian@evang.re

ISSN: 1397 - 9248

Dansk Selskab for
Tibetansk Kultur

၆၂၂ ရှာဖွေရာ၌ ရှေးဟောင်းကျောက်စာများ

